

1984 – från dystopi till verklighet?

PREMIÄR 14 mars. På Kulturhuset Stadsteaterns Stora scen utspelar sig scenarion ur **George Orwells** dystopi *1984* som utkom 1945. Publiken får ta på hörlurar vilket förstärker den dystopiska känslan och ger ett fullt fokus på händelseförlopp och dialog mellan skådespelarna. Det förstärker även känslan av den utsatthet och ensamhet som gestaltas. Hörlurarna kanske även ger en hänvisning till ett stycke ur *1984*, där lillflickan *"fått hörlurar att lyssna med genom nyckelhål, hörs dubbelt så bra, men det är ju bara en leksak..."*

På en grå, dyster scen, med snygga tekniska/digitala effekter tar skådespelet sin början.

Vi kastas in i handlingen. Winston (**Pekka Strang**) har huvudrollen i dramat och det är hans tankar och vardag vi får följa. En vardag med ständiga krig, katastrofer, ransonering, offentliga tillställningar i form av avrättningar. Propaganda om en ständigt närvarande fiende leder till uppgivenhet och rädsla. Ett angiverisamhälle med tankekontroll där alla skräms till tystnad. Men vem som är fiende eller vän är föränderligt.

En stat gestaltas som styr och härskar bland annat genom att skapa fruktan, och skriva om både historia och aktuella händelser. Ord raderas och ett "nyspråk" med ett utarmat ordförråd tar form. Förmågan till dubbeltänk tycks vara en nödvändighet. Allt ska ske i grupp och det individuella är skäl till misstänksamhet. Det estetiskt vackra är en bristvara och funktionalitet är det rådande. Medborgarna lever ett torftigt liv och även mat ransoneras. Resultat av detta blir att medborgare frivilligt och av fruktan för inre och yttre hot ger upp sina rättigheter och sin frihet.

I detta system ingår att älska den enda, Storebror som alltid

ser dig. Svarta skärmar, "Teleskärmen" och avlyssningsapparater övervakar allt och alla, överallt.

Winstons arbete på Sanningsministeriet består i att censurera, skriva om, förändra tidningsartiklar och gamla böcker, historiska arkiv, och försköna det nutida. På dessa sätt förvanskas kollektivets verklighetsuppfattning för att passa Statens syfte och mål. Winston vantrivs, han minns vagt en annan tid och upplever i sin ensamhet allt som hopplöst och utan mening. Winston bär på en hemlighet: han skriver dagbok vilket är strängt förbjudet och han misstror systemet.

Inget tycks vara det de utger sig för att vara. Ministeriet för fred, sysslar med krig, det för välstånd sysslar med svält, ett annat för sanning sysslar med lögn, Kärleksministeriet sysslar med hat. Kärleksrelationer är dessutom inte tillåtna. Staten styr och reglerar allt. Och det gäller att ständigt vara på sin vakt mot tankepoliser.

Livet tar en oväntad vändning när Winston träffar Julia (**Matilda Ragnerstam**) från Skönlitterära avdelningen. En hemlig och förbjuden kärleksrelation uppstår. Winston kommer även plötsligt nära

O'Brien (**Lennart Jähkel**) en högt uppsatt medlem i partiet. Två ödesdigra möten som kommer att förändra allt.

*"Den som kontrollerar det förflutna, kontrollerar framtiden.
Den som kontrollerar nutiden, kontrollerar det förflutna"*

En skrämmande föreställning som tar viktiga frågor till ytan. Är sanningen den att det som en gång var en dystopi redan tagit stormsteg mot att bli en ny verklighet att vakna upp i...?

Förarbetet med att förverkliga manus, dramatisering, färdigställa scenografi, ljud/ ljus och videodesign till den här fulländningen måste varit något av en utmaning. Så en stor eloge till alla inblandade i det.

Vilken produktion ni skapat!

Bra skådespeleri. Men, det är Pekka Strangs övertygande gestaltning av Winston som gör att föreställningen verkligen berör och tar sig under skinnet.

1984 är på många sätt en dagsaktuell och skrämmande föreställning som oundvikligen lämnar mig med frågor – vem ser mig, kan jag vara trygg – vem är Storebror idag!

För den som inte läst 1984, eller om det var länge sen ni läste, så rekommenderar jag den 15-minuters information som ges inför några föreställningar med dramaturgen **Amanda Fromell**.

Och ni som använder glasögon, be om hjälp av de hjälpsamma teatervärdarna att justera hörlurar som annars kommer skava.

Jessica Rolfsdotter

1984

Kulturhuset Stadsteatern

Regi: Sara Cronberg.

Skådespelare: Lennart Jähkel (O Brien),

Pekka Strang (Winston) och Matilda Ragnerstam (Julia)

Introduktion: 15 minuter som startar 45 minuter innan föreställningen börjar.

Gäller föreställningarna den 18 mars, 2 april och 27 april.

